

STENOMUSEN 98

MEDLEMSBLAD FOR SCIENCE MUSEERNE VENNER – JUNI 2026

• Den Oversete Krop

Læs også

- Sommer på Science Museerne
- Væksthusenes historie
- Astronomi i Aarhus
- Science Museernes frivilligkorps
- Praktikanter i formidlingsafdelingen



Den Oversete Krop

- En samskabt udstilling

17. juni åbnede udstillingen *Den Oversete Krop: Blod, Bryster og Ulighed* på Steno Museet. Udstillingen er ny-skabende både for Science Museerne og i det danske museumslandskab. Det er nemlig første gang, vi har samskabt en hel udstilling fra begyndelsen med elever.

Udstillingsprojektet begyndte i 2023, da en gruppe sundhedsforskere på tværs af discipliner fik bevilget

6 mio. kr. fra Novo Nordisk Fonden. Udstillingen skulle formidle, hvordan biologiske kvindekroppe er overset i medicinsk forskning.

Udgangspunktet var, at udstillingen skulle skabes i tæt samarbejde mellem forskere, kunstnere og elever fra udskoling og ungdomsuddannelser – alt sammen faciliteret af museumsfolk.

Udstillingen gjorde altså museet til en platform for samarbejde og museums-

folkene til tolke, som om-satte forskellige perspekti-ver til udstillingens sprog.

Fase 1 udviklede fase 2

For at muliggøre samskabelsen, åbnede udstillingen i to faser. Fase 1-udstillingen kunne ses i 2025, og den delte udstillingsrummet op i to: en halvdel til en mindre udstilling, som åbnede temaet, og en halvdel til et workshoprum, hvor udviklingen kunne foregå. Vi



Snorklipningen som markerede åbningen af udstillingen, blev foretaget af nogle af de elever fra A10 på Aarhus Efterskole, som har været med til at skabe udstillingen. Foto: Kasper Hornbæk og Science Museerne, AU.

rekrutterede elever på to måder: dels gennem længere samarbejder, hvor en klasse kom 3-5 gange, og dels gennem en to-timers workshop udbudt gennem skoletjenesten. I alt gav over 400 elever fra udskoling og ungdomsuddannelser deres input til udstillingen.

Hvad lærte vi af de unge?

På trods af de ofte komplekse temaer og problemstillinger, som forskerne bragte ind i udstillingen, oplevede vi et stort engagement hos eleverne. I en polariseret kønspolitisk tid efterspurgte eleverne resultater og statistikker, så de havde noget at forholde sig til.

Uanset deres køn oplevede vi unge, som nysgerrigt undersøgte menstruation, hjertekarsygdomme og brystceller. De delte deres erfaringer med hinanden, og efterspurgte forklaringer på, hvorfor og hvordan uligheden er opstået. Og vigtigst af alt, så fortalte de os ærligt, når de ikke oplevede, at emnerne blev formidlet på en vedkommende og tilgængelig måde.

Udstillingen

Udstillingen står i dag med fem temaer: Efter fødslen,



I udstillingen kan man bl.a. se den livmoder, som Karen-Maria Slente Stubager har fået fjernet og doneret til Steno Museet. Ved åbningen holdt hun en rørende tale om sin sygdomshistorie. Foto: Kasper Hornbæk og Science Museerne, Aarhus Universitet.

hertet, bryster, blod og angst. Desuden giver den første sektion en kulturhistorisk kontekst ved hjælp af bl.a. et anatomisk atlas fra 1736 og to laboratoriemus.

Hvert tema indeholder statistik og formidling af kompleks forskning, foruden basale forklaringer og

kunst – og genstande, naturligvis.

Vi glæder os til at følge, hvordan gæsterne oplever udstillingen, så vi i fremtiden kan skabe endnu bedre udstillinger til og med børn og unge – og vores andre gode gæster.

Ella Paldam

På forsiden ses verdens største strikkede moderkage, som indgår i udstillingen. Foto: Kasper Hornbæk og Science Museerne, AU.

Sommer på Science

Sommeren 2026 byder på masser af spændende oplevelser for både børn og voksne på Science Museerne.

Fra sommerhimlen over Ole Rømer Observatoriet til sporleg på Steno Museet og smagsoplevelser i Væksthusene inviterer sommerprogrammet hele familien på en alsidig rejse ind i naturvidenskabens verden.

Læs mere om sommerens aktiviteter på www.sciencemuseerne.dk.

Trine Bjerre Mikkelsen

Museerne

Ole Rømer Observatoriet

På Ole Rømer Observatoriet kan familier komme helt tæt på nattehimlen i *Nat på observatoriet*. Her kan børn og voksne sammen undersøge stjerner, planeter og mørket omkring os i de særlige rammer i observatoriet og den tilhørende Sciencepark. I sommerferien inviterer observatoriet også til workshopen *Mission Jorden*, som er målrettet børnefamilier og kombinerer leg, læring og nysgerrighed i naturen. Fra september vender de populære stjerneforevisninger tilbage med kig gennem Danmarks største teleskop og fortællinger om rummelrummet.

Steno Museet

På Steno Museet kan gæster opleve historien om Aarhus Universitet og Universitetsparken samt den nye universitetsby gennem de populære uniparkrundvisninger, se side 16. Botaniker Anne Murmann viser rundt i Den medicinske urtehave og fortæller om planterens rolle i medicinske historier. I planetariumet kan man blive guidede rundt på stjernehimlen alle dage kl. 12 og 14.

Sommerens store, nye udstilling er *Den oversete krop – Blod, bryster og ulighed*. Udstillingen, som åbner 17. juni, handler om, hvordan kvindekroppens biologi historisk er blevet overset i forskning og behandling. Udstillingen undersøger emnet gennem kunst, forskning og sanselige installationer. Læs mere om udstillingen på side 2-3.

Væksthusene

I Væksthusene i Botanisk Have kan publikum opleve *Smag på verden i Aarhus*, hvor de besøgende efter lukketid kan høre spændende historier om eksotiske planter og smage på dem i de grønne omgivelser.

Foto: Hans Buhl

Væksthusenes



Science Museernes væksthuse i Botanisk Have har gennem deres mere end 50-årige eksistens ændret sig fra en forskningsfacilitet til et formidlingscenter.

Væksthusene i Botanisk Have, som vi kender dem i dag, er et levende formidlingssted, der årligt besøges af omkring 230.000 mennesker. Her udvider gæsterne deres kendskab til natur og planter og nyder samtidig de grønne omgivelser.

Science Museerne havde i 2025 222 skoleklasser til workshops og rundvisninger i væksthuse og bidrager dermed i høj grad til at understøtte museernes vision

om at skabe engagerende, tankevækkende og autentiske videnskabelige læringsoplevelser for børn og unge.

Væksthusenes oprindelige formål var imidlertid ikke formidling til den brede offentlighed, men derimod at fungere som forsknings- og undervisningsfacilitet for botanikere ved Aarhus Universitet.

En ambitiøs og visionær professor

Væksthusenes historie begynder 1. juni 1963, hvor Aarhus Universitet ansatte professor Kai Larsen med henblik på at opbygge et Botanisk Institut. På det tidspunkt kunne man kun

læse første del af biologi i Aarhus, og ønskede man at specialisere sig i botanik, måtte man gøre uddannelsen færdig i København.

Kai Larsen var en både ambitiøs og visionær forsker. Allerede i 1960'erne var han opmærksom på, at de tropiske skove var truet af rovdrift, og tropisk botanik blev derfor kernen i hans forskning. Han var bl.a. med til at etablere *Flora of Thailand*-projektet og fungerede som hovedredaktør på værket gennem mange år.

Meget var anderledes i 1960'erne. Det var både dyrt og omstændeligt at rejse på botaniske indsamlings-

historie



*Der blev der holdt rejsegilde for
væksthusene 12. april 1969.*

Foto: Hans Dixen.

ture til troperne, men til gengæld var det dengang uproblematisk at hjembringe både frø og levende planter. Kai Larsens fokus på tropisk botanik betød derfor, at det – ud over etableringen af et herbarium – var nødvendigt at råde over væksthuse, hvor planterne kunne dyrkes og studeres.

Væksthusenes tidligste historie

I perioden 1963-1966 fandtes der ingen dyrkningsfaciliteter i Aarhus, og de hjembragte planter og frø blev derfor dyrket i København, hvilket langt fra var tilfredsstillende. Arkitektfirmaet C.F. Møllers Tegnestue blev

engageret til at udarbejde et skitseprojekt, og i 1964 indsendte Kai Larsen en ansøgning til Aarhus Kommune om opførelse af væksthuse i Botanisk Have.

I 1966 blev tilladelsen givet, og finansieringen – 2 millioner kroner – blev afsat på Aarhus Universitets budget. Udgravningen til fundamentet begyndte i 1968, og samtidig blev der arbejdet intensivt på at skaf-

fe passende planter til de nye væksthuse.

Væksthusene blev underinddelt i fem huse, der hver repræsenterede en klimazone. Plantesamlingen blev – foruden Kai Larsens og hans kollegaers egne indsamlinger – opbygget gennem betydelige plantegaver, især fra herbarierne i Hamburg og Kiel. Gartnerne kørte så mange ture i Botanisk Instituts VW-transporter, at bilen

Botanisk drivhus til to millioner kroner

*Udgravningerne til det nye væksthushus
i Botanisk Have i Århus begyndt*

Aarhus Stiftstidende 14. august 1968.



Palmehuset – det nuværende formidlingshus – som det så ud i 1970.
Foto: Hans Dixen.

ved grænsen blev kendt som “blomstervognen fra Århus”.

Væksthusene åbner

12. april 1969 blev der holdt rejsegilde, og 8. maj 1970 åbnede væksthusene officielt. På dette tidspunkt

rummede husene omkring 5.000 planter fra forskellige dele af verden.

Selv om formålet primært var forskning og undervisning, var væksthusene også åbne for offentligheden – dog kun et par timer dagligt. Interessen for at besøge

væksthusene var stor; allerede det første år lagde omkring 60.000 gæster vejen forbi, og i 1971 kunne man læse klager i *Aarhus Stiftstidende* over de meget begrænsede åbningstider.

Nye tider

Med tiden blev det både lettere og billigere at tage på ekspeditioner til troperne og studere planterne i deres naturlige omgivelser, og samtidig blev det sværere at få tilladelse til at flytte planter og frø over landegrænser. Væksthusenes betydning som forskningsfacilitet blev derfor gradvist mindre. Samtidig begyndte bygningerne at forfalde. Især det varme og fugtige klima i det tropiske palmehus var hårdt ved konstruktionen.

I 1995 begyndte man at tale om en renovering af de gamle væksthuse, ligesom spørgsmålet om væksthuse-nes fremtidige formål blev rejst.

I 2008 blev væksthusene en del af Science Museerne, og formålet ændredes fra forskning til undervisning og formidling.

Der blev udskrevet en arkitektkonkurrence, som C.F. Møllers Tegnestue vandt i samarbejde med Søren Jensen Rådgivende Ingeniørfirma. Projektet

Dejligt væksthus, men åbent alt for kort

Det vil koste 15.000 kr. at fordoble åbningstiden

DER ER enighed om, at det er et dejligt væksthus, Botanisk Have i Århus har fået, men der er også adskilligt skumleri over, at der er alt for ringe muligheder for at få det at se indefra. Både skriftligt og mundtligt har avisen modtaget klager fra mennesker, der finder det urimeligt, at åbningstiden er så kort og lagt på lørdage og søndage.

— Det var dejligt, vi fik det væksthus, men det er en stakket glæde, når det er så lidt åbent.

— Vi har været her en hverdag een gang før i sommer, men måtte gå med en lang næse. Drivhuset var jo lukket.

— Når væksthuset ligger midt i en offentlig park — Botanisk Have — tror man naturligvis, at der er offentlig adgang. Det er der også, men kun nogle få timer om ugen, nært henlagt til lørdag og søndag.

— Jeg har været her en gang før.

Nu er det jo nemt at stille krav til weekenden, for jeg er kommet kørende her til byen og har indrettet mig efter, hvornår der var åbent.

Attraktion

Nu er det jo nemt at stille krav til offentlige goder. Alle laver et farligt vrøl, når regningen skal betales — i form af selv små stigninger i skatten. Og naturligvis er åbningstiden i væksthuset i Botanisk Have i Århus blandt meget andet et økonomisk

Aarhus Stiftstidende 27. juli 1971.



C.F. Møllers Tegnestues visualisering af de renoverede væksthuse.

omfattede både en renovering af de eksisterende væksthuse og opførelsen af et stort nyt tropehus og blev finansieret af Aarhus Universitet, Aarhus Kommune, Realdania og Nordea-fonden.

Ombygningen

I 2010 lukkede væksthuse- ne for besøgende, og om- bygningen gik i gang. De planter, der kunne flyttes, blev kørt til universitetets væksthuse på Fyn. I efter- året 2011 var renoveringen

nået så langt, at planterne kunne flyttes tilbage.

Det store nye tropehus stod klar til tilplantning i ju- len 2012. Mange af træerne var imidlertid så store, at de ikke kunne transporteres til Fyn. I stedet blev de flyttet

BYEN

Her er stedet for folk som fryser

Væksthusene i Botanisk Have har mange besøgende trods sommerheden

Når juli og august viser sig fra deres pæne side, er det vel de færreste, som drømmer om tropenerne. Højest om en kølig drink i palmernes skygge. Alligevel trasker 200-300 mennesker dagligt rundt i 28 graders hyper-fugtig varme i palmernes skygge - midt i Århus.

her i Århus i en uge, så vi har været en tur i Den Gamle By. Så skulle vi lige et smut her forbi, for det er så utroligt spændende at kigge på de flotte planter, fortæller de.

Palmehuset er efter deres mening det mest spændende, og Carsten Søndergaard fik et par gode billeder af planterne med sig hjem.

Gartner Roar Nielsen fortæller, at de tropiske planter

fra Viborg. Hun har selv en bananpalme på en meter hjemme i stuen.

- Jeg er meget planteinteresseret, så vi kiggede ind for at få en idé om, hvor stor min palme kan gå hen og blive, fortæller Tove Pedersen.

Hun er sammen med sin mand, Børge Pedersen, på tre dages ferie hos deres datter, som læser i byen.

- Vi kigger lidt på byen,



Aarhus Stiftstidende 8. august 1990.



Tilplantning af tropehuset i december 2012. Bemærk bl.a. det klare vand i dammen. Foto: Finn Borchsenius.

direkte fra det gamle palmehus – der fremover skulle rumme formidlingsfunktioner og café – til det nye tropehus ved hjælp af kran, gravemaskine og bobcat.

De nye væksthuse åbner

De nye væksthuse åbnede 12. september 2014. Her kan man opleve fire forskellige klimazoner: middelhavsklima, ørkenklima, bjergskovsklima og tropisk regnskovsklima.

Det gamle palmehus er i dag forvandlet til udstillingsrum, formidlingslokaler, café og butik.

Formidlingen er tænkt ind overalt – fra toiletter og

garderobeskabe til lydculiser i plantesamlingerne, der understøtter fornemmelsen af at være i naturen.

I planteudstillingerne er der fokus på, at oplevelsen skal være så autentisk som muligt. Ved tilplantningen er der lagt vægt på, at planterne vokser i de rigtige klimazoner såvel som i de rigtige geografiske områder, så f.eks. alle planter, der hører hjemme i den tropiske regnskov i Asien, vokser sammen i midten af tropehuset, mens planter fra tropiske regnskovsområder i Sydamerika findes på den anden side af gangstien ud mod væggen.

I formidlingen af planterne har det været vigtigt, at skiltningen ikke er dominerende og ikke forstyrrer følelsen af “at være der selv”. Derfor er de fleste skilte små og grønne og indeholder kun meget lidt tekst samt en QR-kode. Vil man vide mere om planterne, kan man scanne koden og læse om dem på Science Museernes hjemmeside.

Dermed er væksthusene gået fra at være en vigtig forskningsfacilitet for Biologisk Institut til at udgøre en central del af Science Museernes formidlingsarbejde.

Birgitte Bergmann

Astronomi i Aarhus

Nu bliver det lettere at overskue de astronomiske aktiviteter på Science Museerne

“Astronomi i Aarhus” er en fælles indsats fra Science Museerne, der samler astronomiformidling, oplevelser og aktiviteter på tværs af Ole Rømer Observatoriet og Steno Museet.

Målet er at gøre astronomi nærværende og tilgængelig for både børn og voksne gennem forestillinger i planetariet, stjerneforevisninger, arrangementer og formidling baseret på den nyeste forskning fra Aarhus Universitet.

Bag indsatsen står en lille projektgruppe bestående af Aase Roland Jacobsen, Ole Eggers Bjælde og Trine Bjerre Mikkelsen, som arbejder med at formidle, samle og synliggøre astronomiaktiviteter i Aarhus gennem både events, digitale formater og samarbejder.

Et af de største astronomiske højdepunkter i 2026 bliver den delvise solformørkelse 12. august, hvor Månen bevæger sig ind foran Solen og dækker omkring 85 % af solskiven set fra Aarhus. Formørkelsen bliver et af omdrejningspunkterne for sommerens aktiviteter.



Science Museerne har ikke et særskilt event på selve dagen for solformørkelsen, men sætter fokus på, hvordan man kan forberede sig bedst muligt med to gratis

særforestillinger til Fuldmåneaften 29. juli. Billetterne bliver frigivet 1. juli kl. 18 efter først-til-mølleprincippet.

Samtidig arbejder Science Museerne på at samle anbefalinger til de bedste steder i Østjylland at opleve solformørkelsen fra. Steno Museet sælger også solformørkelsesbriller.

“Astronomi i Aarhus” rummer også en astronomiblog og beskriver sommeraktiviteter på Ole Rømer Observatoriet som familieaktiviteten *Nat på observatoriet* og workshopen *Mission Jorden*, hvor børn og voksne skal forestille sig, at de er landet på en fremmed planet og ser alting med nye øjne.

Der er adgang til alle informationerne via hjemmesiden www.sciencemuseerne.dk/ole-roemer-observatoriet/astronomi-i-aarhus.

Trine Bjerre Mikkelsen

Science Museernes frivilligkorps i udvikling

Science Museernes frivilligkorps består af 35 engagerede personer med vidt forskellig baggrund. De er fordelt på fem forskellige grupper. Den nyeste frivilligruppe er Observatorieggruppen. Den blev oprettet i begyndelsen af 2026 for at hjælpe med projektopgaver på Ole Rømer Observatoriet.



Jørgen og Kristian, der begge er frivillige i feriegruppen, er i fuld gang med at klargøre små eksperimenter til de mange nysgerrige børn, der kommer i vores vinter- og efterårsferier. Foto: Trine Bjerre Mikkelsen.

Danske museer bevæger sig generelt imod en større professionalisering af frivilligområdet. Det indebærer bl.a. kontrakter og klart definerede regelsæt og medlemsfordele. Samtidig anses frivillige i stigende grad som en integreret del af personalegruppen.

Denne udvikling oplever vi også ved Science Museerne, hvor vi bl.a. har indført samarbejdsaftaler for frivilligt arbejde, ensartet vores arbejds gange internt på museet samt gennemgået vores kommunikation udadtil.

Samarbejde

Hos Science Museerne er *samarbejde* kernen i arbejdet med frivillige. Vi forstår frivillighed som et fælles projekt mellem museet og den frivillige. Det er gennem dette samarbejde, at sociale fællesskaber opstår og faglige resultater skabes. Et velfungerende frivilligmiljø kræver klare rammer, gensidig forventningsafstemning og løbende dialog med de frivillige.

Frivillige bidrager med langt mere end gratis arbejdskraft. De bringer erfaringer, perspektiver og engagement, som skaber en merværdi, der ikke kun kan måles i kroner og øre. Derfor er det vigtigt for museerne at arbejde professionelt og omsorgsfuldt med relationen til den enkelte frivillige.

Samtale

Science Museerne og undertegnede deltager aktivt i brancheorganisationen Danske Museers netværk for frivilligkoordinators, hvor der årligt afholdes netværksmøder med fokus på erfaringsudveksling og diskussion af aktuelle emner. I april deltog jeg i et sådant møde på Sorø Kunstmuseum, hvor emnet var *den svære samtale*.

Her bidrog diakon og underviser Conny Hjelm fra Filadelfia Uddannelse med konkrete værktøjer til at håndtere følsomme emner som sygdom, personlige udfordringer, uhensigtsmæssig adfærd eller ophør af samarbejde. En central pointe var vigtigheden af nærvær og medmenneskelighed i samtalen. Det blev understreget, at museet skal kunne skelne mellem problem-



Line giver en hånd med lugningen i den medicinske urtehave. Line er frivillig i gartnergruppen. Foto: Jes Ingemann Vinther Pedersen.

stillinger, som museet kan løse, og situationer, hvor museet primært kan tilbyde støtte. I sidste ende er det dog museets ansvar at tage hånd om konflikter og udfordringer, før de udvikler sig.

Det skal være sjovt

Ved Science Museerne arbejder vi for et behageligt

og meningsfuldt miljø for vores frivillige ved at invitere dem til sociale arrangementer, receptioner og studieture samt inddrage dem i museets mange aktiviteter. Målet er et godt samarbejde og et museum, hvor det er sjovt at være frivillig.

*Jes Ingemann
Vinther Pedersen*

Praktikanter i formidlingsafdelingen

Praktikanterne Andrea Heiberg Andersen og Kamilla Tikjøb Wøldike fortæller her om deres arbejde på Science Museerne i april og maj 2026.

Efter påskeferien begyndte vi, Andrea og Kamilla, som praktikanter i formidlingsafdelingen på Science Museerne – nysgerrige, ærefrygtige og fulde af gåpåmod. Vi blev mødt med venlighed på en arbejdsplads, som trods travlhed

formåede at inddrage os i hverdagen fra begyndelsen.

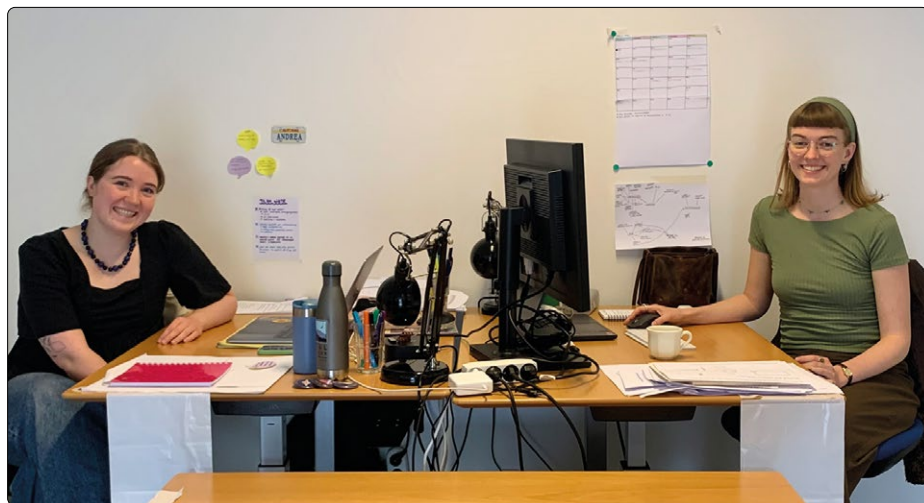
Vi kommer begge fra bachelorlortilvalget i Museologi ved Aarhus Universitet og har henholdsvis Digital Design og Religionsvidenskab som hovedfag. På formidlingskontoret sidder vi i den samme krog, selvom vi arbejder på forskellige projekter.

**Andrea og
Den Oversete Krop**
Jeg, Andrea, er tilknyttet

den kommende udstilling *Den Oversete Krop*. Emnet for udstillingen giver museet en spændende mulighed for at tiltrække en målgruppe, der ikke kommer væltende af sig selv: unge mænd og kvinder.

For at understøtte dette arbejder jeg bl.a. med udviklingen af ideer til events, foredrag og aktiviteter, som kan knytte sig til udstillingen i fremtiden.

Derudover hjælper jeg med videoeditering, korrek-



To glade praktikanter, Andrea og Kamilla. Foto: Anne Sofie Bomholt Larsen.



Fra feltarbejde ved Kapsejladsen 2026 ses her søen, hvor holdene kæmper om det famøse Gylde Bækken, og tømmerflåden, hvorfra årets værter underholder. Foto: Andrea Heiberg Andersen.

turlæsning, oversættelse af udstillingens tekster og er også med i en projektgruppe, som er ved at udvikle en workshop om udstillingen til skoleforløb.

Kamilla og Universitets-historisk Samling

Mens Andrea arbejder på *Den Oversete Krop*, arbejder jeg, Kamilla, på at supplere den Universitetshistoriske samling med interviews og genstande, som repræsenterer nutidens Aarhus Universitet. Jeg har f.eks. fulgt en af Universitetsparkens gart-

nere på 'morgenrunden' for at dokumentere hendes funktion på og oplevelse af universitetet.

Jeg har også – i samarbejde med Andrea – indsamlet interviews og genstande på årets Kapsejlads i Universitetsparken, og jeg har udarbejdet en kreativ aktivitet, som kan engagere børn på museet i sommerferien.

Kapsejladsen - en dag i felten

Som studerende har vi begge haft oplevelsen af at møde op midt om natten sammen

med flere tusinde andre studerende med campingstole, tæpper og kaffe-Baileys i termokanden. Men i år var vi der med et andet formål: Kapsejladsen er en betydningsfuld kulturhistorisk begivenhed for Aarhus Universitet og studiemiljøet i Aarhus – ja, faktisk har den titlen som Nordeuropas største studenterbegivenhed – så naturligvis skal denne kulturarv dokumenteres i den universitetshistoriske samling.

På dagen bevægede vi os ud i den tæt pakkede Uni-

versitetspark med en lydop-tager, samtykkeerklæringer, interviewguides og ikke mindst solbeskyttelse. Vi spurgte deltagerne ind til, hvad der gør Kapsejladsen særlig, hvilke traditioner de forbinder med arrangementet, og hvad det betyder for oplevelsen af studiemiljøet i Aarhus.

Vi stillede også spørgsmålet, "Hvis du skulle beskrive kapsejladsen med et ord, hvilket ord skulle det så være?" Her fik vi mange både gode og forskellige svar, bl.a. "Fællesskab", "Sommer", "Sindssygt" og "Campingstol".

Et andet perspektiv på Kapsejladsen fik vi fra en af roerne fra Idrætsvidenskab, som forklarede, at det var både en ære og en god oplevelse at deltage i kaproningen. Han gav dog også, ligesom flere af tilskuerne, udtryk for, at mange ikke opfatter selve konkurrencen som det egentlige tilløbsstykke, men snarere som noget, der blot sætter rammen for festlighederne.

Vores feltarbejde ved Kapsejladsen udgjorde en af de arbejdsdage, vi ikke glemmer.

Nu står den på transskribering af interviews og re-

gistrering af de indsamlede genstande.

Spændende indblik i museumsverdenen

Hverdagen på Steno Museet har givet os et spændende indblik i museumsverdenen, dens mange opgaver og de problemstillinger, man møder.

Vores praktikperiode er gået enormt hurtigt og er allerede ved at være forbi. Heldigvis for os landede vi her – det har været to gode måneder hos Science Museerne.

*Andrea Heiberg Andersen og
Kamilla Tikjøb Wøldike*

Rundvisninger i Uniparken

Hele sommeren tilbyder Science Museerne guidede ture mellem de gule og røde bygninger på Aarhus Universitets campus.

I sommerferien (2. juli - 6. august) udbydes turene om torsdagen kl. 13.30. I perioden 16. august - 27. september udbydes turene kl. 13.30 om søndagen.

Gåturen, som begynder og slutter ved Steno Muse-

et, kommer også omkring den nye universitetsby i det tidligere Århus Kommune-hospital. Turen er godt 3 km lang og varer ca. 1½ time. Der er ikke mulighed for at sidde ned undervejs.

Deltagere på den guidede tur har fri adgang til Steno Museet før og efter turen.

Man kan læse om turens indhold samt købe billetter på Science Museernes hjemmeside.



Foto: Trine Bjerre Mikkelsen.

Generalforsamling i Science Museernes Venner

Onsdag 18. marts 2026 blev der afholdt ordinær generalforsamling på Steno Museet.

Formanden bød velkommen til de 18 fremmødte inkl. bestyrelsen.

1. Valg af dirigent

Per Christiansen blev valgt, takkede for valget og konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indkaldt.

2. Beretning om foreningens virksomhed

Formanden, Jesper Schou-Jørgensen, fremlagde beretningen, hvoraf det fremgik, at bestyrelsen bl.a. havde behandlet emner som medlemsudvikling og service-ring af medlemmerne, *Stenomusen*, bogudgivelser, medlemsarrangementer og aktiviteter på museerne.

Udgivelse af *Stenomusen* har været en stor del af foreningens aktivitet. Museerne har stået for bladets indhold og opsætning, mens foreningen har deltaget i korrekturlæsning og stået for tryk og udsendelse af bladet.

Bladet er væsentligt både for museerne, der gennem

bladet får formidlet deres arbejde, og for foreningen er det en væsentlig del af kontakten til medlemmerne.

Med hensyn til bogudgivelser har bestyrelsen fået skitseret et par løse ideer, uden at det har resulteret i konkrete planer om nye udgivelser.

Nogle af foreningens medlemmer har deltaget som frivillige i forbindelse med planlægning og afholdelse af museernes aktiviteter med levende formidling i efterårsferien og vinterferien, særligt tilpasset den meget unge målgruppe.

De frivilliges deltagelse er en væsentlig støtte til, at museerne kan gennemføre aktiviteterne, som altid har gode besøgstal. Desuden er der også frivillige, som hjælper til i museernes daglige arbejde, hvor de medvirker ved forskellige opgaver.

Foreningen har afholdt et enkelt medlemsarrangement – på Ole Rømer Observatoriet – hvor Ole Eggers Bjælde og Hans Buhl fortalte om observatoriets historie, viste rundt i bygningen og præsenterede den nye kikkert, der er Danmarks største. Desværre var vejret ikke til

at foretage observationer. Foreningen serverede snacks og lidt at drikke ved arrangementet, der var fint besøgt.

Formanden opfordrede medlemmerne til at komme til foreningens arrangementer og meget gerne komme med input angående ideer og ønsker til fremtidige medlemsarrangementer.

Antallet af medlemmer i foreningen har været ganske let faldende på trods af et initiativ med bl.a. at få museets studenterformidlere til at fortsætte som medlemmer af foreningen efter, at de er stoppet på museerne. Men det er svært at fastholde dem.

Med hensyn til medlemmernes mulighed for gratis adgang til museet var der i 2025 i alt 98 medlemmer, der udnyttede denne mulighed. Det har således været en meget lille belastning af museets økonomi.

Svaret på et spørgsmål om foreningen overvejede ikke længere at udgive bøger lød: Hvem skulle ellers stå for sådanne nicheudgivelser? – og at man troede på, at der nok skulle dukke nye emner op.

I forbindelse med en diskussion om alderen på foreningens medlemmer og på museernes brugere blev der givet udtryk for, at arbejdet med en alumneforening ikke har båret frugt, at foreninger generelt har svært ved at tiltrække unge medlemmer, at museet har mange besøg fra skoler og gymnasier, at unge studerende gerne vil arbejde på museerne, og at feriearrangementer specifikt henvender sig til børn.

I forbindelse med bemærkninger om foreningens rolle i forhold til frivilligkorpset, blev det foreslået, at foreningen engagerede sig i arrangementer for de frivillige.

Beretningen blev herefter godkendt.

3. Det reviderede regnskab forelægges

Kassereren fremlagde det reviderede regnskab for 2025, som udviste et overskud på 11.252 kr. og en egenkapital på 159.460 kr.

Indtægterne på 34.492 kr. stammer primært fra kontingentbetalingen fra de godt et par hundrede medlemmer. Formidlere og frivillige bidrager kun med halvt kontingent, betalt af museet. Derudover var der indtæg-

ter fra bl.a. bogsalg gennem Publizon og museumsbutikken og fra rettighedsforvalteren 'Tekst & Node'.

Udgifterne på 23.908 kr. udgjordes hovedsageligt af trykning og forsendelse af *Stenomusen*.

Regnskabet blev godkendt.

4. Eventuelle forslag

Dirigenten konstaterede, at der ikke var indkommet forslag.

5. Fastsættelse af kontingent

Bestyrelsen foreslog uændret kontingent for 2027:

Enkeltmedlemskab 220 kr. årligt.

Parmedlemskab 330 kr. årligt.

Institutionsmedlemskab (minimum) 330 kr. årligt.

Dette blev godkendt.

6. Orientering om aktiviteter på Science Museerne

Museumsdirektør Bent Lorenzen startede med at konstatere, at han var begyndt i 2008, at han går af 31. august 2026, og at han indtil da kører parløb med Ella Paldam, som nu er den formelle leder.

Bent Lorenzen takkede derefter for samarbejdet

med de mange bidrag fra foreningens medlemmer – ikke mindst deltagelse i formidlingsaktiviteter.

Det havde været et ønske at kunne forynge medlemskaren, f.eks. gennem dannelse af en alumneforening. Men det måtte konstateres, at det var svært at få folk til at engagere sig – medlemskab af en forening skaber for snævre rammer. Til gengæld havde tilslutningen til frivilligt arbejde været stigende – og dermed bidraget til at skabe nyt liv i museets verden.

Fusionen mellem Science Museerne og Offentlige Foredrag i Naturvidenskab har været en stor succes, men har også givet anledning til bekymringer – der er ikke mange medarbejdere til at klare de meget forskellige arbejdsopgaver.

Udstillingen *Den oversejede krop* – om kvindesygdomme som et stort samfundsproblem – genåbner i en udvidet udgave i juni måned.

Denne udstilling er blevet til med stor brugerinddragelse, hvor skoleklasser har bidraget med ideer, refleksioner og konkrete forslag til udstillingens indhold og udtryk. Dette viser

Steno Museet som et foregangsmuseum, der arbejder med vigtigheden af, at børn er med til at præge, hvordan verden skal formidles.

En enkelt af Steno Museets oprindelige udstillinger står stadig for at skulle fornys – nemlig *Verdensbilleder*. Der søges for øjeblikket midler til en renovering.

7. Valg til bestyrelsen

På valg var Jesper Schou-Jørgensen og John Frentz, som begge blev genvalgt uden modkandidater.

Det blev oplyst, at de to medlemmer udpeget af Science Museerne, Hans Buhl og Ole Eggers Bjælde, fortsætter for det kommende år.

8. Valg af bestyrelses-suppleanter

Ole Sonne, som også er formand for Stenoselskabet – Medicinhistorisk Selskab for Fyn og Jylland – blev genvalgt.

Jesper Matthiasen ønskede ikke genvalg.

I stedet blev Bente Simonsen valgt. Hun er med i feriefriwilliggruppen og hjælper desuden som frivillig med oprydning i museets fjernmagasin.

9. Valg af revisor og revisorsuppleant

Revisor Knud Erik Sørensen og revisorsuppleant Bjarne Toft blev begge genvalgt.

10. Eventuelt

Formanden takkede Jesper Matthiasen for hans indsats som suppleant og bød den nye suppleant Bente Simonson velkommen.

Som opfølgning på formandens opfordring til at komme med forslag til medlemsarrangementer blev det nævnt, at man skulle undgå at konkurrere med Offentlige Foredrag i Naturvidenskab.

Dirigenten takkede derefter for god ro og orden og overgav ordet til formanden, som afsluttede en stille og rolig generalforsamling.

Efter generalforsamlingen præsenterede Aase Roland Jacobsen Steno Museets planetarium og dets muligheder for at vise forskellige himmelfænomener, hvorefter Hans Buhl afsluttede med en lille 'gættelej' om tre astronomiske genstande fra museets samlinger, som han derefter fortalte om.

John Frentz

STENOMUSEN

udgives af Science Museernes Venner og udkommer tre gange årligt. Bladet sendes til foreningens medlemmer, men kan også afhentes på museet. Stof kan sendes til redaktionen:

Hans Buhl, ansv.

hans.buhl@sm.au.dk

Ole Sonne

Jesper Schou-Jørgensen

Aase Roland Jacobsen

Grafisk tilrettelæggelse:

Hans Buhl

Tryk: Toptryk Grafisk, Gråsten

ISSN (trykt): 2597-0720

ISSN (web): 2597-0739

Web: *tidsskrift.dk/stenomusen*



SCIENCE MUSEERNE

- Steno Museet
 - Væksthusene, Botanisk Have
 - Ole Rømer Observatorium
 - Herbariet
 - Off. Foredrag i Naturvidenskab
- C.F. Møllers Allé 2
8000 Aarhus C
Tlf.: 8715 5415
E-mail: *sm@au.dk*
Web: *www.science museerne.dk*

**SCIENCE
MUSEERNE**
AARHUS UNIVERSITET

Onsdag 29. juli kl. 18.30 og 20

Fuldmåneaften i planetariet: *Opvarmning til solformørkelsen*. Udstillingerne er åbne kl. 18-21. Arrangementet er en del af "Solformørkelsen 2026", så billetterne er gratis, men de skal bestilles på www.sciencemuseerne.dk. Se mere om projektet på www.sol26.dk

Fredag 28. august kl. 20

Fuldmåneaften i planetariet: *Universets udvikling og efterårshimlen*. Udstillingerne er åbne fra kl. 19. Billetter købes på www.sciencemuseerne.dk.

Tirsdag 8. - søndag 13. september

K7-uge på Steno Museet. Gratis adgang til alle mellem 18-27 år i hele uge 37. Man skal medbringe det gratis K7-kort, der kan hentes på www.k7k7.dk.

Mandag 14. september

Stjerneforevisninger på Ole Rømer Observatoriet starter. Program og billetter på www.sciencemuseerne.dk.

Lørdag 26. september kl. 20

Fuldmåneaften i planetariet: *Mikrometeoritter*. Vi har besøg af mikrometeoritdetektiv Jon Larsen. Udstillingerne er åbne fra kl. 19. Billetter købes på www.sciencemuseerne.dk.

Tirsdag 6. oktober kl. 19

Offentlige Foredrag i Naturvidenskab (ONF): *Med havets kæmper på jagt* ved sansefysiolog Peter Teglberg Madsen. Info og pladsreservation på ofn.au.dk.

Lørdag 10. - søndag 18. oktober

Efterårsferie på Science Museerne. Se mere på www.sciencemuseerne.dk

Tirsdag 20. oktober kl. 19

ONF: *Kvantecomputeren* ved kvantefysiker Klaus Mølmer. Info og pladsreservation på ofn.au.dk.

Onsdag 21. oktober kl. 19

Stenoselskabet på Steno Museet: *Anæstesi for dummies*. Anæstesiens udvikling fortalt via navne, apparater og anekdoter ved tidl. overlæge ved anæstesiologisk afdeling, Århus Amtssygehus, Palle Carlsson.

Mandag 26. oktober kl. 20

Fuldmåneaften i planetariet: *Stjernesked og stjerneskedssværme*. Udstillingerne er åbne fra kl. 19. Billetter købes på www.sciencemuseerne.dk.

Tirsdag 3. november kl. 19

ONF: *Kaffe* ved forskerne Aske Bosselmann, Anders Barfod og Kjeld Hermansen. Info og pladsreservation på ofn.au.dk.

Lørdag 7. november kl. 11-16

Bamshospitalet besøger Steno Museet. Tilmelding på www.sciencemuseerne.dk

Tirsdag 17. november kl. 19

ONF: *Tang* ved marinbiolog Annette Bruhn. Info og pladsreservation på ofn.au.dk.

Tirsdag 17. november – torsdag 17. december

Jul i Væksthusene (tirsdage) og Jul i Planetariet (torsdage). Program og billetter på www.sciencemuseerne.dk.

Tirsdag 24. november kl. 20

Fuldmåneaften i planetariet: *Kan vi gøre døde planeter levende*. Udstillingerne er åbne fra kl. 19. Billetter købes på www.sciencemuseerne.dk.

Jul og nytår på Science Museerne

Science Museerne holder julelukket **mandag 21. december 2026 til fredag 1. januar 2027**, begge dage inklusive.